

احکام وضعی تصرف در سلول‌های بنیادی برای

درمان بیماری‌ها

در فقه اسلامی

www.ketab.ir

طاهره محققى

سرشناسه	: محقق، طاهره، ۱۳۴۷-
عنوان و نام پدیدآور	: احکام وضعی تصرف در سلول‌های بنیادی برای درمان بیماری‌ها در فقه اسلامی/ طاهره محقق.
مشخصات نشر	: تهران: نشر رزا، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۵۹ص.
شابک	: 978-622-355-094-2
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	: یاخته‌های بنیادی (فقه)
	(Stem cells (Islamic law
	یاخته‌های بنیادی -- قوانین و مقررات -- ایران
	Stem cells -- Law and legislation -- Iran
	تصرف (حقوق)
	(Possession (Law
رده بندی کنگره	: BP۱۹۸/۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۳۷۷۲۲۲

احکام وضعی تصرف در سلول‌های بنیادی

مؤلف: طاهره محقق

ناشر: نشر رزا

تعداد صفحات: ۱۵۹ صفحه / وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

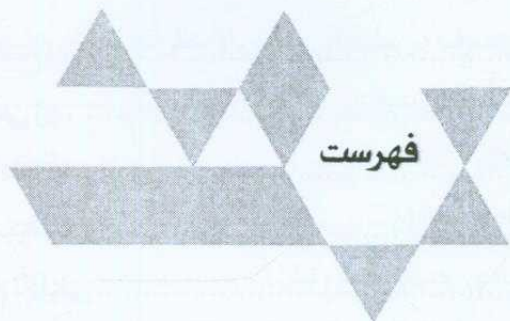
قیمت: ۲۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۵۵-۰۹۴-۲

۰۲۱-۴۴۰۱۵۶۰۸

۰۹۱۲۹۳۱۱۷۵۶

www.rozab.ir

فهرست

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه	۱۵
فصل اول: کلیات	۱۷
گفتار اول: کلیات اخفت.....	۱۹
تبیین موضوع	۱۹
ماهیت سلول بنیادی	۱۹
انواع سلولهای بنیادی	۲۰
کاربرد سلولهای بنیادی	۲۰
تاریخچه علوم مربوط به سلولهای بنیادی	۲۰
احکام وضعی مطرح در تکنولوژی سلولهای بنیادی	۲۱
درمانهای مردود و مورد بحث از منظر فقه اسلامی در فناوری سلولهای بنیادی	۲۱
ملاحظات اخلاقی و فقهی تحقیق و درمان با سلولهای بنیادی	۲۲
گفتاردوم: مفاهیم و تعاریف	۲۲
- سلولهای بنیادی	۲۲
- سلولهای بنیادی آلوژنیک	۲۲
- سلولهای بنیادی سینژنیک	۲۳
- سلولهای بنیادی اتولوگ	۲۳
- لایه زایا	۲۳

۲۳	- پاسخ ایمنولوژیک
۲۴	- آنتی ژن
۲۴	- پادتن (آنتی بادی)
۲۴	- شبیه سازی
۲۴	- احکام تکلیفی
۲۴	- احکام وضعی
۲۵	- قاعده اذن
۲۵	- قاعده احسان
۲۵	- قاعده ضمان
۲۵	- ضمان قهری
۲۶	- ضمان عقدی
۲۷	- قاعده فراش
۲۷	- قاعده لاضرر
۲۷	- اقوال مختلف درباره قاعده لاضرر
۲۸	- کاربرد پزشکی قاعده لاضرر
۲۸	- قاعده حرمت اخذ اجرت برواجبات
۲۸	- قاعده‌ی نفی حرج
۲۸	- کاربرد پزشکی قاعده
۲۸	- مصالح
۲۹	- اقسام مصالح
۲۹	- قیاس
۲۹	- اقسام قیاس
۳۰	- استحسان (نیکو شمردن)
۳۰	- تفاوت استحسان با مصالح مرسله

فصل دوم: احکام تکلیفی تصرف در سلولهای بنیادی از منظر فقه اسلامی (شیعه و سنی) ... ۳۱

گفتار اول: آشنایی با سلولهای بنیادی ۳۳

ماهیت سلول بنیادی ۳۴

انواع سلولهای بنیادی بنیادی ۳۵

سلولهای بنیادی جنینی (تمام توان) ۳۵

«سلولهای بنیادی جنینی (Fetal Stem Cells): ۳۶

سلولهای بنیادی اختصاصی جنینی: ۳۶

سلولهای بنیادی جنینی خارج رویانی: ۳۶

سلولهای بنیادی بالغ (چندتوان) ۳۶

سلولهای بنیادی خون بندناف (پرتوان) ۳۸

کاربرد سلولهای بنیادی ۳۹

گفتار دوم: احکام تکلیفی درمان با سلولهای بنیادی با استناد به ادله اربعه و با استفاده از

قواعد فقهی ۴۰

جواز و عدم جواز درمان با سلولهای جنینی ۴۱

استدلال به آیات قرآن کریم ۴۱

استدلال به روایات ۴۶

استدلالات عقلی ۴۹

حسن و قبح عقلی ۴۹

نیاز رویان به قرارگاه مکین ۴۹

هتک حریم انسانی ۴۹

عدم تغییر در خلقت ۵۰

وجوب حفظ جان مؤمن ۵۰

نیاز بشر برای انجام تحقیقات برای پیشرفت علم ۵۰

اجماع فقها ۵۱

شرایط و دلایل قائلین به جواز بمعنی ااعم (وجوب، استحباب، اباحه)	۵۴
جواز یا عدم جواز درمان با سلولهای بنیادی بالغ	۷۱
جواز استفاده از سلولهای بنیادین، با استناد به ادله اربعه	۷۲
استدلال به آیات قرآن کریم	۷۲
استدلال به روایات	۷۳
استدلال عقلی	۷۴
اجماع فقها	۷۷
درمانهای مردود و مورد بحث از منظر فقه اسلامی در فناوری سلولهای بنیادی	۸۱
نتیجه	۸۱
فصل سوم: احکام وضعی تصرف در سلولهای بنیادی از منظر فقه	۸۳
مقدمه	۸۵
گفتار اول: احکام وضعی درمان با سلولهای بنیادی از منظر فقه شیعه	۸۶
طهارت	۸۶
اذن	۹۰
ضمان	۹۲
دیه	۹۸
ارث	۱۱۲
محرمیتها در درمان با سلولهای بنیادی	۱۱۴
نفقة	۱۲۲
گفتار دوم: احکام وضعی درمان با سلولهای بنیادی از منظر فقه اهل سنت	۱۲۲
طهارت	۱۲۳
محرمیتها	۱۲۵
ضمان	۱۲۷
دیه	۱۲۸

۱۳۳.....	ارث
۱۳۷.....	نفقه
۱۴۰.....	گفتار دوم: احکام وضعی مالی درمان با سلولهای بنیادی از نظر فقه اسلامی
۱۵۱.....	نتیجه‌گیری
۱۵۲.....	پیشنهادهات
۱۵۳.....	منابع

www.ketab.ir

علم پزشکی در درمان بیماران صعب العلاج، به مرحله‌ی دخل و تصرف در سلولهای بنیادی دست یافته است. این سلول‌های بنیادی گاهی، سلولهای جنینی‌اند و از رویان چند روزه تهیه شده و گاهی سلولهای بالغ از منابع سلولی مختلف مثل کبد یا مغزاستخوان یا سلولهای خون بند ناف تهیه می‌شوند و کارایی بالایی در تولید اعضای مختلف را دارند. اما در فقه اسلامی، انجام هر رویکرد علمی یا عملی باید مجوز (حکم تکلیفی) و دستور العمل تخصصی (حکم وضعی) داشته باشد. به همین منظور در ابتدا تبیین احکام تکلیفی، لازمه‌ی تبیین احکام وضعی تصرف در سلولهای بنیادی برای درمان بیماریها است. گاهی وجود یک ژن خاص می‌تواند چالش‌های فقهی زیادی، مثل تبیین امتیاز وجود چنین ژنی در نظام اقتصادی فقه اسلامی، بوجود آورد.

به همین دلیل، با تدوین این تحقیق کتابخانه‌ای بررسی می‌کنیم که، احکام وضعی سلولهای بنیادی قابل تکثیر و غیر قابل تکثیر در درمان بیماریها از منظر فقه اسلامی چگونه است؟

زیرا وجود مذاهب فقهی مختلف اسلامی، رسیدن به یک اجماع در برخی از احکام وضعی مثل احکام مالی و معاملات مطرح در این تکنولوژی را دشوار کرده است. برای رسیدن به راهکار علمی و فقهی مشترک در احکام وضعی این تکنولوژی جدید و در نتیجه، نجات پژوهشگران و پزشکان و بیماران مسلمان از سردرگمی، باید تیم‌های تحقیقی فنی و فقهی متشکل از پزشکان و فقهایی که در امر پزشکی مجربند و اقتصاددانان مسلمان، تشکیل، و قوانین لازم برای تسهیل در انجام امور و پیشگیری از افتادن در ورطه‌ی خطا و یا وسواس فقهی، تدوین و اجرا شود؛ تا

احکام فقهی مطابق با آیات و روایات، کاملاً علمی بیان شده و راهکارهایی مثل بانک اهدای عضو یا اهدای جنین و... طبق ضوابط جامعه اسلامی، عملی شود. احکام وضعی تصرف در سلولهای بنیادی شامل: احکام دیات، معاملات، ارثیه، دستمزد پزشک و پژوهشگر و... می باشد که در این تکنولوژی قابل طرح است.

www.ketab.ir